

29 במאי 2017

לכבוד
מר שמואל אבואב
מנכ"ל משרד החינוך
בפקס': 02-5602336

שלום רב,

הנדון: תיקון חוזר מנכ"ל "התמודדות מערכת החינוך עם פגיעה מינית של תלמידים בתלמידים"

נבקשך לתקן לאלתר את חוזר מנכ"ל תשס"ב/2(א) 2.1-2 שכותרתו "התמודדות מערכת החינוך עם פגיעה מינית של תלמידים בתלמידים", ולהתאימו להוראות חוק העונשין, התשל"ז-1977, ובפרט לשינויים שחלו בו בשנת 2000, המתייחסים ליחסי מין אנאליים ואוראליים בין קטינים. עוד נבקשך כי עד לתיקון החוזר ייצאו בדחיפות הנחיות מתאימות למנהלי בתי הספר ולצוותים הטיפוליים במוסדות החינוך, המבהירות שלא חלה חובת דיווח על סקס אנאלי ואוראלי המתבצע בהסכמה בין קטינים וזאת למרות ההנחיות השגויות והמטעות המופיעות בחוזר המנכ"ל האמור. בהתאם, יש אף לתקן את מערכי ההכשרה ליועצים חינוכיים בנושא מיניות בין תלמידים.

1. במהלך חודש מאי 2017 עברו יועצות ויועצים חינוכיים בבתי הספר השתלמות בנושא כישורי חיים ומיניות. השתלמות זו היא השתלמות חובה, המועברת לכלל היועצים החינוכיים החדשים במערכת החינוך.

2. במסגרת ההדרכה, שמעבירים נציגי משרד החינוך, נאמר ליועצים הטריים כי יחסי מין אוראליים ואנאליים בין קטינים, גם כאלה המתבצעים בהסכמה, אסורים על פי חוק העונשין, התשל"ז-1977, וכי כל אימת שהם נתקלים בדפוסים מין אלה בין קטינים, חלה עליהם חובת דיווח מיידית להנהלת בית הספר, לפקידי הסעד לחוק הנוער ולמשטרה. עוד נאמר להם, כי חובת הדיווח על סקס הטרוסקסואלי המתבצע בהסכמה, וללא ניצול יחסי תלות ומרות, חלה רק אם לא מלאו לקטינים 16 שנים, ובגילאי 14-16 מתקיימת חובת הדיווח רק אם הפרש הגילאים בין הקטינים עולה על שלוש שנים.

3. בעוד שההנחיה המתייחסת למין בין נער לנערה הולמת במדויק את הוראות חוק העונשין (ר' סעיפים 345, 346 ו-353 לחוק), הרי שההנחיה המתייחסת לסקס אנאלי ואוראלי בין נערים שגויה לחלוטין, מטעה, ופוטנציאל הפגיעה והנזק הגלום בה, לתלמידים ולבני משפחותיהם, גדול ורב. ונפרט: בשנת 2000 תוקן סעיף 347א(1) לחוק העונשין, המתייחס למעשה סדום, אשר החוק מגדירו "החדרת איבר מאברי הגוף או חפץ לפי הטבעת של אדם, או החדרת איבר מין לפיו של

אדם". התיקון קבע, כי לעניין יחסי סדום בין קטינים יחול הדין החל על "בעילה אסורה בהסכמה", שכאמור אינה מהווה עבירה בתנאים שפורטו בסעיף 2 למכתבנו. התיקון נועד להשוות

את מעמדם של כלל יחסי המין המתבצעים בהסכמה וללא ניצול בין בני נוער, יהא דפוסם אשר יהא, ולהסיר מרשימת העבירות הפליליות יחסי מין אוראליים ואנאליים בין קטינים.

4. 17 שנים חלפו מאז תוקן חוק העונשין, אך הנחיות משרד החינוך בעינן עומדות. סעיף 2.2 בחוזר המנכ"ל ממשיך וקובע כי מעשה סדום בקטין או קטינה שטרם מלאו להם 18, אף אם התבצע בהסכמה, הוא עבירה פלילית אשר חלה עליה חובת הדיווח. טענה שגויה זו מופיעה אף בסעיף 2.7 לחוזר, המתייחס להסכמה. אם לא די בכך, חוזר מנכ"ל 11-2.1 "חובת הדיווח על עבירה בקטין על פי חוק וחקירת תלמידים כקורבנות או כעדים", מנובמבר 2008, ממשיך ומפנה אל החוזר השגוי, וכך גם חוזר מנכ"ל עה/8(ב) בנושא אקלים מיטבי והתמודדות מערכת החינוך עם אלימות, אשר פורסם לא מכבר, באפריל 2015.

5. תמוה בעינינו כיצד נושא כה רגיש, הנוגע בליבת ההתפתחות, ההתבגרות והזהות של בנות ובני נוער, הוזנח במשרד החינוך קרוב לשני עשורים, וכיצד דורות על דורות של יועצות ויועצים חינוכיים המשיכו וממשיכים להתחנך על התפיסה השגויה וההרסנית לפיה מין אנאלי ואוראלי, ובהתאם יחסי מין בין נערים, הם יחסים אסורים הנושאים באחריות פלילית. אנו מקווים, כי יועצות מוסדות החינוך והנהלותיהם אינם נוהגים על פי ההנחיות הפסולות והמטעות, וכי שום נערה ונער לא נקראו לבירור אצל פקידת הסעד לחוק הנוער או חוקר נוער בשל דפוס יחסי המין שקיימו ובשל נטיותיהם המיניות. אולם בהעדר הנחיות חדשות, וכל עוד ממשיך המשרד בהכשרת יועצים שגויה, נתון הדבר לתפיסת עולמם ונטיית לבם של אנשי הצוות החינוכי, ולכך יש פוטנציאל הרסני: העברת מסר לבני נוער כי סקס שאינו הטרוסקסואלי אינו נורמטיבי, וכי משיכתם לדפוס מין אחרים היא פסולה ואסורה.

לאור האמור לעיל נבקש לדאוג לכך שחוזר מנכ"ל תשס"ב/2(א) 2-2.1 יתוקן לאלתר, כי עד לתיקונו ייצאו הבהרות מתאימות לסגל החינוכי וכי ההכשרה ליועצות והיועצים החינוכיים בנושא פגיעות מיניות בין תלמידים תותאם מייד להוראות הדין.

נודה להתייחסותך המהירה.

בכבוד רב ובברכה,

טל חסין, עו"ד

העתק: עו"ד דורית מורג, היועצת המשפטית, משרד החינוך (בפקסי: 02-5603840)